

УДК 378.017:[37.013:174.7](045)

[https://doi.org/10.52058/2786-6165-2024-4\(22\)-766-776](https://doi.org/10.52058/2786-6165-2024-4(22)-766-776)

Авраменко Оксана Олександрівна кандидат педагогічних наук, доцент, Уманський державний педагогічний університет імені Павла Тичини, м. Умань, <https://orcid.org/0000-0003-1295-8841>

Машковська Людмила Володимирівна кандидат юридичних наук, доцент, Уманський національний університет садівництва, м. Умань, <https://orcid.org/0000-0002-0640-3113>

ПРОБЛЕМА ФОРМУВАННЯ АКАДЕМІЧНОЇ ДОБРОЧЕСНОСТІ В ОСВІТНЬО-НАУКОВОМУ ПРОСТОРІ

Анотація У статті проаналізовано основні дефініції, які характеризують термінологічну базу формування академічної доброчесності на основі комплексного підходу, досліджено питання правового регулювання відповідальності за порушення академічної доброчесності. Здійснено аналіз окремих положень чинного освітнього законодавства, з'ясовано його недоліки в частині застосування академічної відповідальності за порушення академічної доброчесності.

Розкрито сутність поняття «академічна доброчесність» - сукупність етичних принципів і визначених законом правил, якими мають керуватися учасники освітнього процесу під час навчання, викладання та провадження наукової (творчої) діяльності з метою забезпечення довіри до результатів навчання й/або наукових (творчих) досягнень.

Акцентується увага, що академічна доброчесність є важливою складовою академічної культури й одним із компонентів системи забезпечення якості освіти, в основу якої закладено обов'язкове дотримання фундаментальних цінностей: чесності, довіри, поваги, справедливості, відповідальності.

Обґрунтовано, що основою формування академічної доброчесності в закладах вищої освіти є розуміння усіма учасниками освітнього процесу необхідності дотримання етичних норм і правил, на якій базується довіра між університетом та стейкхолдерами. Популяризація в академічному середовищі дотримання принципів академічної доброчесності підтримує розвиток науки, стимулює інтелектуальний розвиток, сприяє виробленню довіри до закладу освіти та результатів навчання, підвищує конкурентоспроможність випускників на ринку

праці. Дотримання усіх принципів академічної доброчесності є запорукою якісної освіти та престижу закладів вищої освіти.

Сформульовано основні напрями щодо забезпечення академічної доброчесності в межах освітнього процесу закладів вищої освіти.

Ключові слова: академічна доброчесність, імплементація, плагіат, освітньо-науковий простір.

Avramenko Oksana Oleksandrivna Candidate of Pedagogical Sciences, Associate Professor, Pavlo Tychyna Uman State Pedagogical University, Uman, <https://orcid.org/0000-0003-1295-8841>

Mashkovska Lyudmila Volodymyrivna Candidate of Legal sciences, Associate Professor, Uman National University of Horticulture, Uman, <https://orcid.org/0000-0002-0640-3113>

THE PROBLEM OF FORMING ACADEMIC BENEVOLENCE IN THE EDUCATIONAL AND SCIENTIFIC AREA

Abstract The article analyzes the main definitions that characterize the terminological basis of the formation of academic integrity based on a comprehensive approach, and investigates the issue of legal regulation of responsibility for violations of academic integrity. An analysis of certain provisions of the current educational legislation was carried out, its shortcomings in the application of academic responsibility for violations of academic integrity were clarified.

The essence of the concept of "academic integrity" is revealed - a set of ethical principles and rules defined by law, which should be guided by the participants of the educational process during learning, teaching and carrying out scientific (creative) activities in order to ensure trust in the results of studies and/or scientific (creative) achievements.

Emphasis is placed on the fact that academic integrity is an important component of academic culture and one of the components of the education quality assurance system, which is based on mandatory observance of fundamental values: honesty, trust, respect, justice and responsibility.

It is substantiated that the basis of the formation of academic integrity in institutions of higher education is the understanding by all participants of the educational process of the need to comply with ethical norms and rules, on which trust between the university and stakeholders is based. Popularization of the principles of academic integrity in the academic environment supports the development of science, stimulates intellectual

development, contributes to the development of trust in the educational institution and learning results, and increases the competitiveness of graduates on the labor market.

Adherence to all principles of academic integrity is a guarantee of quality education and the prestige of higher education institutions.

The main directions for ensuring academic integrity within the educational process of higher education institutions have been formulated.

Keywords: academic integrity, implementation, plagiarism, educational and scientific space.

Постановка проблеми. Невід’ємною частиною трансформаційних змін української освіти є дотримання академічної доброчесності сучасним суспільством шляхом врахування законодавчих приписів, морально-етичних норм та популяризації академічних чеснот. Неможливий розвиток освіти та науки без дотримання стандартів та принципів академічної доброчесності, саме академічна культура є показником розвитку суспільства. Впровадження нових стандартів вимагає розроблення нових підходів до навчання та викладання, утвердження чесності та етичних цінностей в освітньому процесі і науковій діяльності, створення нових механізмів побудови комунікації в закладах вищої освіти, що сприятиме формуванню високої академічної культури, носіями якої будуть науково-педагогічні і наукові працівники та здобувачі освіти [2].

Академічна недоброчесність в освітньо-науковому просторі виникає з різних причин, включаючи тиск на досягнення результатів, конкуренцію між вченими та студентами, активний розвиток технологій, інформаційних ресурсів, поширення плагіату та інших форм наукового нечесності, що зумовили необхідність для посилення заходів і методів її профілактики та протидії. Підвищення ефективності системи освіти і якості послуг, що надаються освітніми організаціями, у значній мірі залежить від відповідального ставлення всіх учасників освітніх відносин до дотримання і виконання правових норм, діючих в цій сфері. Цілком логічним та закономірним стало правове закріплення інституту академічної доброчесності та відповідальності за її порушення в освітньому законодавстві нашої держави, що включає в себе впровадження ефективних механізмів контролю, посилення освіти щодо етичних стандартів у науці та введення суворих санкцій за порушення. Також важливо створювати атмосферу взаємоповаги та підтримки серед співробітників закладів освіти та студентів, що сприятиме розвитку чесного наукового середовища.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Концептуальні та правові засади академічної доброчесності знайшли своє відображення в Національній доктрині розвитку освіти, Національній стратегії розвитку освіти в Україні, Законі України «Про авторське право і суміжні права» та у ст. 42 Закону України «Про освіту».

Теоретичні засади поняття та сутність академічної доброчесності у сфері освіти досліджують Н. Акініна, Д. Безуглий, В. Буяк, Т. Добко, М. Дойчик, А. Колесніков, А. Мельниченко, І. Олексів, О. Семенов, О. Семеніхіна, Я. Тицька, В. Турчиновський, В. Хмарський, О. Чумак та інші.

Мета статті - проаналізувати поняття академічної доброчесності, принципи та цінності академічної доброчесності та їх вплив на побудову загальної освітньої культури.

Виклад основного матеріалу. Для успішної імплементації принципів академічної доброчесності важлива системна робота на рівні країни в цілому. Проведення заходів лише на рівні кожного закладу вищої освіти окремо є неефективним. Закон України «Про освіту», визначає ключові положення про академічну доброчесність, основні правила її дотримання та міру відповідальності за її порушення.

Одним з ефективних інструментів дотримання академічної доброчесності у закладі вищої освіти є Кодекс честі, що встановлює загальні моральні принципи та правила етичної поведінки осіб, що працюють та навчаються в університеті. Метою вище зазначеного документу є розвиток корпоративної культури університетської громади, формування системи демократичних стосунків між учасниками освітнього процесу [4].

Створення атмосфери академічної доброчесності у кожному закладі вищої освіти є непростим, тривалим, але необхідним процесом. Важливо забезпечити розуміння всіма учасниками освітнього процесу, а відтак і суб'єктами юридичної відповідальності у сфері освіти, сутності академічної доброчесності, а саме: вимог законодавства, внутрішніх нормативних документів з цих питань, основних видів порушень.

Дотримання академічної доброчесності педагогічними, науково-педагогічними та науковими працівниками передбачає відсутність плагіату у наукових публікаціях, чесність у посиланнях на джерела, об'єктивність у дослідженнях та відсутність маніпуляцій з даними. Крім того, до академічної доброчесності входить уникання конфлікту інтересів, дотримання встановлених етичних норм і стандартів у науковій діяльності.

Дотримання академічної доброчесності здобувачами освіти передбачає використання власних слів та думок у наукових роботах,

правильне оформлення посилань на джерела інформації, уникнення копіювання чужих текстів без зазначення джерел, дотримання етичних норм у проведенні досліджень і опублікуванні результатів.

Відповідно до статті 42 Закону України «Про освіту» встановлено академічну відповідальність за порушення академічної доброчесності та визначено види порушень:

«академічний плагіат - оприлюднення (частково або повністю) наукових (творчих) результатів, отриманих іншими особами, як результатів власного дослідження (творчості) та/або відтворення опублікованих текстів (оприлюднених творів мистецтва) інших авторів без зазначення авторства;

самоплагіат - оприлюднення (частково або повністю) власних раніше опублікованих наукових результатів як нових наукових результатів;

фабрикація - вигадкування даних чи фактів, що використовуються в освітньому процесі або наукових дослідженнях;

фальсифікація - свідомо зміна чи модифікація вже наявних даних, що стосуються освітнього процесу чи наукових досліджень;

списування - виконання письмових робіт із залученням зовнішніх джерел інформації, крім дозволених для використання, зокрема під час оцінювання результатів навчання;

обман - надання завідомо неправдивої інформації щодо власної освітньої (наукової, творчої) діяльності чи організації освітнього процесу; формами обману є, зокрема, академічний плагіат, самоплагіат, фабрикація, фальсифікація та списування;

хабарництво - надання (отримання) учасником освітнього процесу чи пропозиція щодо надання (отримання) коштів, майна, послуг, пільг чи будь-яких інших благ матеріального або нематеріального характеру з метою отримання неправомірної переваги в освітньому процесі;

необ'єктивне оцінювання - свідоме завищення або заниження оцінки результатів навчання здобувачів освіти;

надання здобувачам освіти під час проходження ними оцінювання результатів навчання допомоги чи створення перешкод, не передбачених умовами та/або процедурами проходження такого оцінювання;

вплив у будь-якій формі (прохання, умовляння, вказівка, погроза, примушування тощо) на педагогічного (науково-педагогічного) працівника з метою здійснення ним необ'єктивного оцінювання результатів навчання» [8].

Плагіат є серйозною проблемою у науковому світі, оскільки легкий доступ до інформації та можливість копіювання текстів зі сторінок в мережі сприяють збільшенню випадків плагіату.

Відповідно до ч. 4 ст. 42 Закону України «Про освіту», академічний плагіат – це «оприлюднення (частково або повністю) наукових (творчих) результатів, отриманих іншими особами, як результатів власного дослідження (творчості), та/або відтворення опублікованих текстів (оприлюднених творів мистецтва) інших авторів без зазначення авторства» [9].

Різновиди академічного плагіату:

1. привласнення авторства;
2. копіювання значної частини чужих матеріалів у свою наукову роботу без внесення у запозичене жодних змін та без належного оформлення цитування;
3. представлення поєднання власних та запозичених аргументів без належного цитування;
4. приховане некоректне запозичення;
5. самоплагіат;
6. парафраза;
7. компіляція [11].

На жаль, наявність плагіату може призвести до зниження рівня наукової доброчесності та порушення інтелектуальної чесності. Крім того, зазначена корупційна складова, коли наукові праці можуть бути замовлені та написані за гроші, також є серйозною загрозою для інтегритету наукового дослідження. Це не лише порушує етичні принципи, але і підриває довіру до академічного середовища.

Дискусійним питанням є проблема самоплагіату, оскільки стосується використання власних наукових результатів без належного визначення їх попередньої публікації.

Типовими прикладами самоплагіату є:

- дуплікація публікацій – публікація однієї і тієї самої наукової роботи (цілком або з несуттєвими змінами) в декількох виданнях, а також повторна публікація (цілком або з несуттєвими змінами) раніше оприлюднених статей, монографій, інших наукових робіт, як нових наукових робіт;

- дублювання наукових результатів – публікація одних і тих самих наукових результатів, в різних статтях, монографіях, інших наукових працях, як нових результатів, які публікуються вперше;

- подання у звітах з виконання наукових проектів результатів, що містилися у попередніх роботах, як отриманих при виконанні відповідного проекту;

- агрегування чи доповнення даних – суміщення старих і нових даних без їх чіткої ідентифікації з відповідними посиланнями на попередні публікації;

- дезагрегування даних – публікація частини раніше опублікованих даних без посилання на попередню публікацію;
- повторний аналіз раніше опублікованих даних без посилання на попередню публікацію цих даних та раніше виконаного їх аналізу. (закон України).

Ст. 42 Закону України «Про освіту» визначає поняття самоплагіату лише для наукових результатів, що ускладнює ідентифікацію випадків самоплагіату, так як автори використовують різні формулювання або контексти для тих самих результатів [7].

Наприклад, деякі автори можуть стверджувати, що подання раніше опублікованих результатів у новому контексті або разом з новими дослідженнями може вважатися прийнятним і допомагає уточнити й розширити раніше отримані висновки. Інші можуть сперечатися, що це порушує принцип новизни та оригінальності в наукових публікаціях. Також важливо враховувати узгодженість зі стандартами журналу чи конференції.

Деякі наукові журнали та організації встановлюють власні правила щодо обробки таких випадків, які можуть включати публічне розкриття факту самоплагіату, відмову в публікації, чи інші санкції. Такі правила сприяють підтримці академічної чесності та стимулюють авторів дотримуватися етичних стандартів.

Актуальними проблемами наукових публікацій, дисертацій, дипломних і курсових робіт здобувачів вищої освіти є «фабрикація» та «фальсифікація». Фабрикація – наведення в наукових роботах даних про експерименти, емпіричні дослідження, вимірювання, розрахунки, опитування, інші види досліджень та їх апробацію, що насправді не виконувалися.

«Фальсифікація» – вид порушень академічної доброчесності, коли автори наукових публікацій вносять зміни до результатів досліджень або приховують окремі результати з метою позбавлення від даних, що спростовують гіпотези, які вони захищають, висновки, які вони роблять, тощо.

Викривлення інформації може відбуватися у такі способи[9]:

- вигадкування емпіричних даних замість їх одержання під час експерименту;
- зміна, спотворення, приховування частини одержаних даних;
- безпідставне ігнорування частини одержаної під час дослідження інформації, зокрема тієї, яка суперечить вихідній гіпотезі авторів дослідження;

- спотворення інформації про учасників певного дослідження (наприклад, соціологічного опитування чи поведінкового експерименту);
- приписування певному джерелу тієї інформації, якої воно не містить;
- вигадання неіснуючих джерел інформації;
- наведення посилань на джерела, які насправді не опрацьовувались під час дослідження;
- «осучаснення» опрацьованих публікацій шляхом зазначення в їхньому описі більш пізнього року видання, ніж справжня дата їх оприлюднення.

Ще однією формою академічної недоброчесності є списування. Найчастіше здобувачі вищої освіти використовують друковані та електронні джерела інформації під час виконання письмових робіт, зокрема, екзаменаційних та контрольних робіт, без дозволу викладача. Також до списування може бути зараховано: здавання або репрезентацію різними особами робіт з однаковим змістом як результату власної навчальної діяльності; написання чужих варіантів завдань на контрольних заходах; використання системи прихованих сигналів (звукових, жестових та ін.) під час виконання групових контрольних заходів з однаковими варіантами; несамостійне виконання завдань у випадках, коли не дозволяється отримання допомоги, або не зазначення інформації про отриману допомогу, консультації, співпрацю тощо; отримання іншої несанкціонованої допомоги при виконанні тих завдань, які передбачають самостійне виконання [8].

Для боротьби з плагіатом і корупцією важливо впроваджувати ефективні системи виявлення плагіату, проводити освітню роботу зі студентами та науковцями щодо етичних стандартів у науковій діяльності, а також зміцнювати відповідальність за порушення академічної чесності.

Вчені Т. Добко, В. Турчиновський стверджують, що плекання цінностей академічного життя, приналежності до академічної спільноти та підтримання відповідної організаційної культури в закладах вищої освіти є фундаментом для можливості впливу на ціннісно-мотиваційну структуру особистості студента [3].

Оскільки академічна доброчесність стосується не лише якості освіти, а безпосередньо впливає на цінності, які закладаються у здобувачів освіти під час навчання. Здорова академічна культура є безцінним символічним капіталом закладу вищої освіти, що знаходить своє вираження у писаних і неписаних нормах, які визнаються університетською спільнотою. Вони творять неповторний профіль того чи іншого університету [1].

Розглядаємо поняття «академічна культура», як складне особистісне утворення, що складається з системи ціннісних утворень, теоретичних та практичних знань, вмінь і навичок особистості, які забезпечують успішність інтелектуальних здібностей, особистісних якостей і властивостей для здійснення ефективної професійної діяльності.

Науковці визначають такі складові академічної культури: культура навчання в університеті, етичні цінності, традиції, правила проведення наукового дослідження, наукова мовна культура, професійна субкультура наукового співтовариства, соціальна та моральна відповідальність за процес і результати дослідження [5].

Академічна доброчесність є невід'ємною частиною будь-якої освітньої та наукової діяльності. Базою для формування доброчесного академічного середовища має стати усвідомлення кожним з учасників освітнього процесу, що починати потрібно з себе, всі – і викладачі, і студенти – повинні дотримуватись норм академічної доброчесності, виховувати в собі високу академічну культуру, культивувати чесність, порядність і професіоналізм. Найбільш ефективними заходами для реалізації цих завдань є:

- відкритий управлінський підхід до набору кадрів;
- просвітницькі заходи серед науково-педагогічних працівників та здобувачів освіти;
- активне впровадження антикорупційних сертифікатних програм;
- існування не декларативної, а реальної локальної нормативної бази щодо протидії корупції в кожному закладі вищої освіти;
- співпраця з громадськими організаціями в контексті протидії корупції [2].

Учасники освітнього процесу можуть бути залучені для реалізації просвітницьких заходів різного формату, як то: вебінарів, тренінгів, воркшопів, проблемних лекцій тощо. Основна мета таких заходів полягає у вихованні та закріпленні бажання протидіяти академічному плагіату, списуванню, недостовірному посилянню на джерела інформації, корупції, що порушують принципи доброчесності та призводять до порушення довіри у науковому співтоваристві.

Висновки. Дотримання принципів академічної доброчесності є важливим фактором для підвищення конкурентоспроможності вітчизняної освіти та університетських стандартів у світовому освітньо-науковому просторі. Дотримання академічної доброчесності сприяє підвищенню якості освіти, забезпечує дотримання етичних стандартів у навчанні та дослідженнях, а також сприяє підвищенню репутації університетів і наукових установ.

Література:

1. Академічна чесність як основа сталого розвитку університету. «Міжнарод. фонд. дослідж. освіт. політики» / за заг. ред. Т. В. Фінікова, А. Є. Артюхова. К.: Таксон, 2016. 234 с.
2. Бондаренко О. С. Особливості протидії корупції в закладах вищої освіти в умовах політики доброчесності. *Право і безпека*. 2023. № 2 (89). С. 167–177. DOI: <https://doi.org/10.32631/pb.2023.2.15>.
3. Добко Т. Академічна культура як необхідна передумова ефективного управління сучасним університетом в умовах автономії. URL: http://ekmair.ukma.edu.ua/bitstream/handle/123456789/5292/Dobko_akademichna_kultura.pdf?sequence=1.
4. Зінченко В. Академічна доброчесність як основа сучасного процесу. *Актуальні питання гуманітарних наук*. 2020. Вип. 31, Т. 3. С. 199–205. URL: http://www.aphn-journal.in.ua/archive/31_2020/part_3/33.pdf
5. Крок за кроком до нової академічної культури (за результатами року роботи Проекту сприяння академічній доброчесності в Україні – SAIUP). URL: <http://www.saiup.org.ua/novyny/krokza-krokom-novoyiakademichnoyi-kultury/>.
6. Нагорна Н., Гуща П. Академічна доброчесність як основа розвитку сучасної науки. *Актуальні питання гуманітарних наук*. 2019. Вип. 23, Т. 3. С. 81–85. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/apgnd_2019_23%283%29__17
7. Про вищу освіту: Закон України від 01.07.2014 р. No 1556-VII. Відомості Верховної Ради України. 2014. No 37–38. Ст. 2004. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1556-18#Text>.
8. Про освіту: Закон України від 05.09.2017 р. No 2145-VIII. Відомості Верховної Ради України. 2017. No 38–39. Ст. 380. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2145-19#Text>.
9. Рекомендації щодо запобігання академічному плагіату та його виявлення в наукових роботах (авторефератах, дисертаціях, монографіях, наукових доповідях, статтях тощо). URL: <http://zakon.rada.gov.ua/rada/show/v8681729-18>.
10. Тицька Я. «Академічна доброчесність» та «Академічна відповідальність» у забезпеченні якості освіти. *Теорія держави і права*. 2018. No 11. С. 192–195. URL: http://pgp-journal.kiev.ua/archive/2018/11/37.pdf?fbclid=IwAR1Wlkari53ulbpqyI4aCADNwUF2fwVMMueh2HdpOnVuxg7PBUEsn_WuXY
11. Фундаментальні цінності академічної доброчесності. URL: https://academicintegrity.org/wp-content/uploads/2019/04/Fundamental_Values_version_in_Ukrainian.pdf.

References:

1. Finikov, T., & Artiukhova, A.. (2016). *Akademichna chestnist yak osnova staloho rozvytku universytetu [Academic Integrity as Foundation of University's Sustainable Development]*. Kyiv: Takson [in Ukrainian].
2. Bondarenko, O. S. (2023). Osoblyvosti protydii koruptsii v zakladakh vyshchoi osvity v umovakh polityky dobrochesnosti. [Specifics of combating corruption at higher education institutions in the context of integrity policy]. *Pravo i bezpeka – Law and Safety*, 2(89), 167–177. Retrieved from: <https://doi.org/10.32631/pb.2023.2.15> [in Ukrainian].
3. Dobko, T. Akademichna kultura, yak neobkhdna peredumova efektyvnoho upravlinnia suchasnym universytetom v umovakh avtonomii [Academic culture as a necessary prerequisite for effective management of a modern university in terms of autonomy]. Retrieved from: http://ekmair.ukma.edu.ua/bitstream/handle/123456789/5292/Dobko_akademichna_kultura.pdf?sequence=1 [in Ukrainian].

4. Fundamentalni tsinnosti akademichnoi dobrochesnosti (2019) [Fundamental values of academic integrity]. Retrieved from: https://academicintegrity.org/wp-content/uploads/2019/04/Fundamental_Values_version_in_Ukrainian.pdf [in Ukrainian].

5. Krok za krokom do novoi akademichnoi kultury [Step by step to a new academic culture] (za rezultatamy roku roboty Proektu spriannia akademichnoi dobrochesnosti v Ukraini – SAIUP). Retrieved from: <http://www.saiup.org.ua/novyny/krozkakrokom-novoyiakademichnoyi-kultury/> [in Ukrainian].

6. Pro osvitu: Zakon Ukrainy No. 2145-VIII [Law of Ukraine on Education No. 2145-VIII] (2017). (n.d.). zakon.rada.gov.ua. Retrieved from: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2145-19#Text> [in Ukrainian].

7. Pro vyshchu osvitu: Zakon Ukrainy No. 1556-VII [Law of Ukraine on Higher Education No. 1556-VII] (2014). (n.d.). zakon.rada.gov.ua. Retrieved from: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1556-18#Text> [in Ukrainian].

8. Nahorna, N. & Hushcha, P. (2019). Akademichna dobrochesnist yak osnova rozvytku suchasnoi nauky [Academic integrity as the basis for the development of modern science]. *Aktualni Pytannia Humanitarnykh Nauk – Current issues of humanitarian sciences*, 3, 81–85. Retrieved from: http://nbuv.gov.ua/UJRN/apgnd_2019_23%283%29__17 [in Ukrainian].

9. Rekomendatsii shchodo zapobihannia akademichnogo plagiatu ta yoho vyjavlennia v naukovykh robotakh (avtoreferatakh, dysertatsiiakh, monohrafiiah, naukovykh dopovidiakh, stattiakh, toshcho) [The Recommendations “On Avoiding and Revealing Plagiarism in Scientific Works (Synopses, Theses, Monographs, Scientific Reports, Papers ect.)”]. (n.d.). zakon.rada.gov.ua. Retrieved from: <http://zakon.rada.gov.ua/rada/show/v8681729-18>. [in Ukrainian].

10. Tytska, Ya. (2018). Ya. «Akademichna dobrochesnist» ta «Akademichna vidpovidalnist» u zabezpechenni yakosti osvity. [«Academic Integrity» and «Academic Responsibility» in ensuring the quality of education]. *Teoriia Derzhavy i Prava – Theory of the state and law*, 11, 192–195. Retrieved from: http://pgp-journal.kiev.ua/archive/2018/11/37.pdf?fbclid=IwAR1Wlkari53ulbpqyI4aCADNwUF2fwVMMueh2HdpOnVuxg7PBUEnSN_WuXY [in Ukrainian].

11. Zinchenko, V. (2020). Akademichna dobrochesnist yak osnova suchasnoho protsesu [Academic integrity as the basis of modern process]. *Aktualni Pytannia Humanitarnykh Nauk – Current issues of humanitarian sciences*, 3, 199–205. Retrieved from: http://www.aphn-journal.in.ua/archive/31_2020/part_3/33.pdf [in Ukrainian].